

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Cdo/63/2023
Identifikačné číslo spisu:	1218206552
Dátum vydania rozhodnutia:	19.11.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Marián Sluk
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:1218206552.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu I. zastúpeným Advokátkou kanceláriou MAJLING & NINČÁK, s.r.o., Bratislava, Palárikova 14, IČO: 35960728, proti žalovanému M. M., F. A. XXX, zastúpeným Advokátskou kanceláriou LEGALION s. r. o., Senica, Hviezdoslavova 309/1, IČO: 55070396, o zaplatenie 46.500 eur s príslušenstvom, vedenej pôvodne na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 50C/49/2018, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 28. júna 2022 sp. zn. 3Co/72/2021, takto

rozhodol:

Dovolanie odmieta.

Žalobcovi priznáva proti žalovanému nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava II (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 24. júna 2020 č. k. 50C/49/2018-129: (I. výrokom) uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 21.446,36 eura s 5 % ročným úrokom z omeškania od 07. septembra 2018 do zaplatenia; (II. výrokom) žalobu o zaplatenie 3.553,64 eura zastavil a (III. výrokom) vo zvyšku (o 21.500 eur s príslušenstvom) žalobu zamietol s tým, že (IV. výrokom) žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu (žalovaný odvolanie nepodal) rozsudkom z 28. júna 2022, sp. zn. 3Co/72/2021: (I. výrokom) potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v žalobe zamietajúcej časti (o 21.500 eur s príslušenstvom); (II. výrokom) zmenil výrok o nároku na náhradu trov prvoinštančného konania tak, že žalobcovi priznal proti žalovanému nárok na ich náhradu v rozsahu 7,52 %; (III. výrokom) žalovanému priznal proti žalobcovi nárok na plnú náhradu trov odvolacieho konania. Výroky rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým bolo žalobe vyhovieť (o 21.446,36 eura s príslušenstvom), a ktorým bolo konanie zastavené (o 3.553,64 eura) neboli odvolaním napadnuté, a preto nadobudli právoplatnosť (30. septembra 2020).

3. Proti potvrdzujúcemu výroku rozsudku odvolacieho súdu (I. výrok) podal dovolanie žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“). Jeho prípustnosť vyvodzoval z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP, pretože

dovolanie smeruje proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo rozhodnutie súdu prvej inštancie a súčasne rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Táto právna otázka znie: „Či súd musí po oddĺžení fyzickej osoby ex lege zastaviť súdne konanie o pohľadávke, ktorá spadá pod oddĺženie - teda je oddĺžením dotknutá - alebo nie?“

4. K dovolaniu sa vyjadril žalobca, ktorý poukázal na to, že žalovaný podal dovolanie voči výroku rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorý bol v jeho prospech, keď v tejto časti bola žaloba voči žalovanému zamietnutá. Žalovaný sa domáha zastavenia konania aj voči žalobe vyhovujúcemu výroku rozsudku súdu prvej inštancie i keď tento nadobudol právoplatnosť i vykonateľnosť, a to viac ako rok pred vyhlásením konkurzu na žalovaného. Navrhol, aby dovolací súd dovolanie odmietol, alternatívne ho ako nedôvodné zamietol.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací [§ 35 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“)] po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania dospel k záveru, že jej dovolanie nie je prípustné. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

6. Aj po zmene právnej úpravy dovolacieho konania, ktorú priniesol CSP v porovnaní s predchádzajúcou právnou úpravou, treba dovolanie naďalej považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu [viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/113/2012, 2Cdo/132/2013, 3Cdo/18/2013, 4Cdo/280/2013, 5Cdo/275/2013, 6Cdo/107/2012 a 7Cdo/92/2012 (poznámka dovolacieho súdu: pokiaľ sa v ďalšom texte uvádza odkaz na „Cdo“, ide o odkaz na rozhodnutie najvyššieho súdu príslušnej spisovej značky)].

7. Najvyšší súd v rozhodnutiach vydaných do 30. júna 2016 opakovane vyjadril záver aktuálny aj v súčasnosti, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (3Cdo/209/2015, 3Cdo/36/2016, 5Cdo/264/2014, 1Cdo/334/2013).

8. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých sa môže táto výnimka uplatniť, nemožno ani po 1. júli 2016 interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr uvážený prístup.

9. Naďalej je tiež plne opodstatnené konštatovanie, že ak by najvyšší súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane [porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. II. ÚS 172/03].

10. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

11. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

12. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

13. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 1 CSP).

14. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

15. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod. V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

16. Podľa § 424 CSP môže dovolanie podať iba strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané. Otázku, či dovolateľ je procesnou stranou uvedenou v § 424 CSP, treba vždy riešiť s prihliadnutím na individuálne okolnosti daného prípadu.

17. Prípustnosť dovolania má vo všeobecnosti stránku objektívnu a subjektívnu. Objektívna stránka sa nevzťahuje na osobu konkrétného dovolateľa a zohľadňuje (len) vecný aspekt tohto opravného prostriedku - či smeruje proti rozhodnutiu vykazujúcemu zákonné znaky rozhodnutia, proti ktorému je dovolanie prípustné (§ 419 až § 423 CSP), či bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 427 CSP) a či spĺňa zákonom vyžadované náležitosti vrátane osobitnej podmienky povinného právneho zastúpenia advokátom v dovolacom konaní (§ 428 a § 429 CSP). Subjektívna stránka prípustnosti dovolania sa naopak viaže na osobu konkrétného dovolateľa a zohľadňuje osobný aspekt toho, kto podáva dovolanie - či je u neho daný dôvod, ktorý ho oprávňuje podať dovolanie (§ 424 až § 426 CSP). Skúmanie prípustnosti dovolania z hľadiska objektívneho nasleduje až po skúmaní subjektívnej stránky prípustnosti dovolania. Pokiaľ dovolací súd dospeje k záveru, že dovolanie nie je subjektívne prípustné, nepristúpi už k skúmaniu prípustnosti dovolania z objektívneho hľadiska (vrátane naplnenia dôvodov prípustnosti dovolania podľa § 420 a § 421 CSP) a dovolanie ako podané neoprávnenou osobou bez ďalšieho odmietne.

18. Subjektívna prípustnosť dovolania reflektuje stav procesnej ujmy v osobe určitého účastníka konania (strany sporu), ktorý sa prejavuje v porovnaní najpriaznivejšieho výsledku, ktorý odvolací súd pre účastníka mohol založiť svojim rozhodnutím a výsledku, ktorý svojim rozhodnutím skutočne založil (napr. sp. zn. 3Cdo/46/2001). Ujma môže mať podobu formálnu, ktorá sa navonok prejavuje v

odlišnosti napadnutého výroku rozhodnutia od posledného návrhu účastníka vo veci samej v jeho neprospech, a podobu materiálnu, ktorá je daná vtedy, ak rozhodnutie svojím obsahom znevýhodňuje osobu podávajúcu opravný prostriedok alebo zhoršuje jej právne postavenie (zúžením jej práv, rozšírením jej povinností), a preto u nej existuje právny záujem požadovať na súde vyššej inštalácie odlišné rozhodnutie vo svoj prospech. Dovolací súd osobitne zdôrazňuje, že posúdenie otázky, či dovolaním napadnutý výrok rozhodnutia odvolacieho súdu vyznel v prospech alebo neprospech účastníka, a teda či účastník je oprávnenou osobou na podanie dovolania, prislúcha výlučne dovolaciemu súdu (R 50/1999). Pri tomto posudzovaní nemožno brať do úvahy subjektívne presvedčenie účastníka o ujme, ale len objektívnu skutočnosť, že rozhodnutím odvolacieho súdu bola účastníkovi spôsobená určitá, aj nepatrná ujma, ktorú možno odstrániť zrušením alebo zmenou napadnutého rozhodnutia (napr. sp. zn. 5Cdo/215/2010, sp. zn. 4Cdo/172/2017).

19. Z uvedeného vyplýva, že pri skúmaní subjektívnej stránky prípustnosti dovolania je potrebné zohľadniť, či napadnuté rozhodnutie má negatívny dopad na dovolateľa a či mu bola spôsobená ujma dopadajúca na jeho pomery, či prípadným zrušením rozhodnutia sa dosiahne náprava dôsledkov, ktoré vyvolalo (napr. rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/46/01 uverejnené v časopise Zo súdnej praxe 2003 pod č. 49).

20. Ak je úlohou civilného súdneho konania ochrana práv a právom chránených záujmov účastníkov - jednotlivcov (čl. 2 ods. 1 Základných princípov CSP), nemôže opravný prostriedok podať osoba, ktorej práva nie sú porušené. To znamená, že právo (účinne) podať dovolanie nie je dané tomu subjektu, v neprospech ktorého rozhodnutie odvolacieho súdu nevyznelo, a ktorý týmto rozhodnutím nebol negatívne dotknutý na svojich právach, pretože nie je splnená podmienka subjektívnej prípustnosti takéhoto dovolania.

21. Potvrdzujúci výrok dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu (I. výrok) neukladá žalovanému žiadnu povinnosť, negatívne sa ho nedotýka, lebo súd prvej inštalácie považoval žalobu v tejto časti za nedôvodnú, preto ju v tejto časti zamietol s čím sa stotožnil i odvolací súd. Dovolaním napadnutý výrok rozsudku odvolacieho súdu nemá (prípadne negatívny) dopad na právne postavenie žalovaného, a preto tento nie je stranou subjektívne oprávnenou na podanie dovolania proti uvedenému výroku rozhodnutia odvolacieho súdu.

22. Subjektívna prípustnosť odráža stav procesnej ujmy strany sporu (účastníka konania), ktorý pretrváva od vydania dovolaním napadnutého rozhodnutia. Pokiaľ stav procesnej ujmy z nejakého dôvodu pominie skôr, ako bolo dovolacím súdom rozhodnuté o podanom dovolaní, pôvodne dotknutého účastníka už ďalej nemožno považovať za subjektívne oprávneného k podaniu dovolania (§ 424 CSP). Vzhľadom na subjektívnu neprípustnosť dovolania neskúma dovolací súd, či sa v ňom - vo vzťahu k tomuto výroku - opodstatnene namieta niektorý dovolací dôvod (§ 420 a § 421 CSP).

23. Vo vzťahu k dovolaním napadnutému výroku rozsudku odvolacieho súdu, nie je možné hľadiť na dovolateľa (žalovaného) ako subjektívne oprávneného podať dovolanie (§ 424 CSP). Dovolací prieskum preto vo vzťahu k tomuto výroku napadnutého rozsudku odvolacieho súdu nebolo možné uskutočniť a dovolanie bolo preto potrebné v zmysle § 447 písm. b) CSP odmietnuť.

24. Pre prípad, že dovolateľ podaným dovolaním mienil uplatniť dovolací dôvod v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP aj voči rozsudku odvolacieho súdu v jeho zmeňujúcom výroku o nároku na náhradu trov prvoinštančného konania (II. výrok), dovolací súd uvádza, že dovolanie je v takom prípade v zmysle § 421 ods. 2 CSP a v spojení s § 357 písm. m) CSP neprípustné, čo by bolo dôvodom pre jeho odmietnutie (§ 447 písm. c) CSP). Obdobne to platí aj pre III. výrok rozhodnutia odvolacieho súdu o nároku na náhradu trov odvolacieho konania, ktorý je navyše závislým výrokom od rozhodnutia odvolacieho súdu vo veci samej, kde dovolateľovi nesvedčí subjektívne oprávnenie na podanie dovolania.

25. O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 CSP tak, že úspešnému žalobcovi priznal nárok na ich plnú náhradu, keď výsledok dovolacieho konania obdobný

jeho zastaveniu zavinil žalovaný (§ 256 ods. 1 CSP).

26. Toto uznesenie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.